

Vrije Mare

DIGITALE SCHOOLKRANT | NR. 12

"Vrij" omdat het verwijst naar 'vrijheid', naar 'ruimte geven', naar 'Vrije school' en "Mare" omdat het een vertrouwde term is vanuit het Kerstspel waarin de engel ons en de herders komt vertellen dat zij een 'Blijde Mare', een blijde boodschap heeft.

"Na de regen en storm van de afgelopen periode laat de natuur ons zien dat de lentekrachten in boom, plant en veld niet meer te stuiten zijn."

Voorwoord

Bij het verschijnen van deze Vrije Mare is de lente officieel begonnen en hebben de kleuters hun Lentefeest net gevierd! Na de regen en storm van de afgelopen periode laat de natuur ons zien dat de lentekrachten in boom, plant en veld niet meer te stuiten zijn. Zo af en toe zullen natte sneeuw en hagelbuien nog wel worden uitgeschud boven ons, maar de lente-ontwikkeling is niet meer te stuiten.

Kijk maar naar de prachtige bloesem van de bomen op het pleintje voor de school! Iedereen die zich bewust verbindt met het ont-knopen en ont-botten van takken, struiken en bomen zal geraakt worden door de enorme drang tot transformatie, tot nieuw leven, die zich aan ons openbaart.

Wij leven in de voorbode-tijd van Pasen. Na het Lentefeest van de kleuters wordt de gang naar Palmpasen en Pasen ingezet, met alle bijbehorende symboliek en (lente)kleuren. Daarover in de volgende Vrije Mare meer!

In deze Vrije Mare wordt aandacht besteed aan de tweede oefening van Rudolf Steiner uit een reeks van zes. Dit keer gaat het om een wilsoefening.

Vanuit de school zijn er bijdragen over het toneelstuk 'de toren van Babel' van de 3e klas, het bezoek van de 5e klas aan het Oudheidkundig Museum in Leiden, de periode Mineralogie in klas 6 en een bijzonder verhaal over Afrikaanse poppen die mee mochten reizen vanuit Johannesburg naar Almere...

Het verhaal van de 'want in de sneeuw' uit Rusland en een artikel van de Astrid Lindgren Memorial Award winnaar Phillip Pullman over kunst als voeding voor de ziel ("Children need art and stories and poems and music as much as they need love and food and fresh air and play.") vormen het slot van deze internationale Vrije Mare nr. 12. We wensen u weer veel leesplezier!

HvM

*Denken is een kunst
En heeft een techniek,
Zoals iedere kunst.
Rudolf Steiner*

Rudolf Steiner heeft zes eenvoudige oefeningen gegeven om het denken, voelen en willen te ontwikkelen en zuiverder te maken. Ze worden ook wel 'Nevenoefeningen' ('Nebenübungen') of basisoefeningen genoemd.

In de komende maanden wordt in Vrije Mare 1 x per maand een oefening ingeleid en besproken die denken, voelen en willen helpen versterken. Dit keer bespreken we oefening 2.

Het doel van de oefeningen

1. Je meer bewust te worden hoe je denkt, voelt en wilt of handelt.
2. Meer controle over ze te krijgen.
3. Zuiverder te denken, te voelen en te handelen.
4. Van denken, voelen en willen een harmonisch geheel te maken en ze integreren.

De zes oefeningen:

- Denkoefening: heeft als doel om controle te krijgen over het denken.
- Wilsoefening: heeft als doel om controle te krijgen over het handelen.

2e oefening:

Wilsoefening - handelen uit eigen initiatief:

Doe iedere dag op een vast tijdstip een zinloze handeling.

Je neemt je voor om vier weken achtereen op een vast tijdstip een handeling te doen, die geen direct nut heeft, maar die zijn nut alleen binnen deze oefening heeft. De handeling kan alles zijn, zoals het trekken aan je linker oorlelletje, je zakdoek pakken en weer opbergen, het losmaken en weer vastmaken van je veters, het opstropen van je rechter broekspijp en die weer afrollen, je fietsband leeg laten lopen en weer oppompen. De variaties zijn eindeloos, maar zorg er wel voor dat je een attribuut altijd bij je hebt.

Je kunt het tijdstip voor de gehele vier weken vastzetten, of - en dit is moeilijker - iedere dag een ander tijdstip kiezen.

De moeilijkheid van deze oefening is niet om een zinloze handeling te bedenken, maar om hem iedere dag op het door jou vastgestelde tijdstip te doen. Vaak denk je een uur

voor het tijdstip aan de oefening en dan weer een kwartier ervoor en nog eens vijf minuten ervoor, maar dan gaat de telefoon of iemand zegt iets tegen je en voor je weer aan de oefening denkt is er een uur voorbijgegaan. En je wilde de oefening nog wel zo graag doen. Toch werd je in beslag genomen door hetgeen anderen van je wilden of door één of andere gedachte. Het is in zo'n geval goed om de oefening alsnog te doen.

De zin van het vaste tijdstip is dat je je wil moet vasthouden en tevens jezelf moet terughouden tot het gekozen moment is aangebroken. Het bewustzijn voor wat je werkelijk wilt doen groeit hierdoor.

De oefening heet ook wel handelen uit eigen initiatief. Het doel is om zelf initiatief te nemen in je handelingen, je wil beter te richten en standvastiger te worden.

Omdat veel, zo niet de meeste handelingen die we op een dag doen, gedaan moeten worden voor anderen, zijn er niet veel handelingen die we echt voor onszelf doen. De oefening is een afspraak met onszelf om iets te doen. Zo'n afspraak is veel moeilijker na te komen dan een afspraak met een ander.

Bron: www.antrovista.com

"De moeilijkheid van deze oefening is niet om een zinloze handeling te bedenken, maar om hem iedere dag op het door jou vastgestelde tijdstip te doen."

Uit de onderbouw: Toneelstuk klas 3A

Ieder jaar zoek ik naar een toneelstuk wat past bij de klas en wat raakt aan de leeftijdsfase waar de kinderen op dat moment inzitten. De vertelstof uit het oude testament biedt een schat aan verhalen waarachter boodschappen zitten die de kinderen zelf niet zouden kunnen bevroeden.

Ik koos voor de toren van Babel. Het beeld van koning Nimrod, die zeven tronen op elkaar stapelde had voor hij tevreden was en letterlijk torenhoge ambitie had, was tijdens het vertellen goed binnen gekomen bij de kinderen. Het spiegelt mooi aan de klas waar onbegrensdeheid toe kan leiden. De uiteindelijke val van de toren en het verbrokkelen van de taal der mensen kan gezien worden als een verwijzing naar de 10e jaars fase van de kinderen. Hun wereld verandert. Je krijgt andere vrienden en verliest er ook een paar. Vaste waarheden over je omgeving, je ouders en je school vervallen en dat geeft onzekerheid.

“Het beeld van koning Nimrod, die zeven tronen op elkaar stapelde had voor hij tevreden was en letterlijk torenhoge ambitie had, was tijdens het vertellen goed binnen gekomen bij de kinderen.”

Goed... dan moet het stuk nog geschreven worden. Er zitten 28 kinderen in de klas en allemaal gun je ze een moment in schijnwerper. Hoe krijgen we dat voor elkaar? Het stuk moet wel overzichtelijk blijven. De sleutel zat hem in de ambachtslieden die de troon van de koning zouden bouwen, en later ook de toren. Niet toevallig zijn de ambachten “het” thema van de heemkundeperiode in de derde klas. Zo zijn er genoeg rollen voor iedereen en verdiepen we ons ook nog in de ambachten van de bouwers van de toren en de troon van koning Nimrod.

Het verdelen van de rollen is altijd een hoofdbreker. Het goede advies van een collega hielp mij verder. Met een echte serie audities maakte de klas mij duidelijk hoe zij de indeling zagen.

En dan gaan oefenen! Voor het eerst waren er in het stuk individuele teksten. Die moesten luid en duidelijk in de zaal te horen zijn. Plankenkoorts stak de kop op: “Ik ben zenuwachtig meester!”, “Wat als ik straks mijn tekst vergeet?” “Gelukkig kent het publiek je tekst niet, dus zij merken er niets van.”

Eigenaarschap over het stuk kregen de kinderen ook doordat ze zelf de toren van Babel mochten knutselen en tijdens het oefenen suggesties mochten geven. Zo gaven ze elkaar feedback over het spelen van een rol en kwamen met creatieve oplossingen voor het uitwerken van scènes. De ambachtslieden moesten bovendien de gebaren die ze bij hun tekst maakten zelf bedenken.

Dan eindelijk, kwam de dag van de uitvoering. Als leerkracht kun je het alleen nog los laten en kijken hoe het brood uiteindelijk uit de oven komt.

*“Plankenkoorts stak de kop op: “Ik ben zenuwachtig meester!”,
“Wat als ik straks mijn tekst vergeet?”
“Gelukkig kent het publiek je tekst niet, dus zij merken er niets van.” ”*

Wat stonden ze daar toch weer mooi. Met hulp van uren aan geduldig liefdewerk van ouders uit de klas aangekleed. Trots overheerst. Wat een klas! Zo rustig, luid en verstaanbaar! Zo duidelijk en met overtuiging gespeeld! Ieder is weer gegroeid met het doorgaan van dit proces.

Ik kijk uit naar het volgende toneelstuk in de vierde klas... Maar het is ook fijn dat we nu weer even terug kunnen naar de orde van de dag.

Meester Leander

Uit de bovenbouw: klassen 5 Bezoek aan het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden

Tijdens twee periodes worden de oude culturen: De oud-Indische, oud-Perzië, Egypte, Babylonië en Griekenland, behandeld. Het gaat hier vooral om de ontwikkelingslijn die in deze reeks zichtbaar wordt, om het beleven van de eigenheden van iedere periode en om het wekken van bewustzijn voor wat elke cultuur heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de mensheid. De kinderen beleven de overgang van het 'mythische' naar het concrete denken.

De eerste periode zijn we geëindigd bij Egypte en in de afgelopen weken zijn we ook in de Griekse oudheid gestapt. Nu stond er nog één uitstapje op ons te wachten, namelijk een bezoekje aan het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden.

Deze week was het voor klas 5b zo ver (volgende week mag ook klas 5a) en zijn we met de trein afgereisd naar Leiden, terug naar de tijd van het oude Egypte.

Op het programma stond de zogenaamde 'Egypte les'. In deze les kunnen de kinderen aan de hand van uitdagende opdrachten de Egyptische collectie van het museum ontdekken. Ze zien o.a. imposante beelden en komen midden in een grafkapel te staan.

Prachtig hoe door dit museumbezoek, het oude Egypte nog meer tot leven is gekomen in de klas. We hopen met de foto's ook jullie mee te nemen naar deze bijzondere periode in onze geschiedenis.

Juffen van klas 5

"Iedereen die zich bewust verbindt met het ont-knopen en ont-botten van takken, struiken en bomen zal geraakt worden door de enorme drang tot transformatie, tot nieuw leven, die zich aan ons openbaart."

Uit de kleuterbouw:

Eén van de ouders uit de eerste tijd van het ontstaan van de Vrije School in Almere is jarenlang Afrika portefeuille houder geweest voor het Internationaal Hulpfonds. In die functie heeft zij veel Afrikaanse landen en ook jonge Vrije Scholen (of Waldorf scholen zoals ze daar heten) bezocht en met raad en daad bijgestaan. Al haar rijkdom als oud kleuterjuffie kon zij daar brengen en brengt ze daar nog steeds, waarbij zijzelf gevoed wordt door de rijkdom van de eigenheid en de Afrikaanse cultuur die daar wordt ingebracht en vormgegeven.

Onlangs bezocht zij ook Waldorf school 'Inkanyezi' in de township Alexandra bij Johannesburg, Zuid-Afrika. Zo kwam zij te weten dat haar initiatief om moeders te leren 'antroposofische' poppen te maken heel vruchtbaar is gebleken want na 23 jaar werd dit nog steeds met veel plezier een aandacht gedaan door moeders om zo wat extra geld voor hun school te kunnen verdienen.

Nadat zij wat foto's van de poppen op Facebook had geplaatst ontstond het idee om voor elke kleuterklas een Afrikaans popje te bestellen. 'Had zij nog plaats in haar koffier hiervoor?', appten we. En dat had ze!

En zo vlogen 7 Afrikaanse poppen vorige week mee naar Nederland waar ze deze week een warm welkom wacht in onze kleuterklassen!

Zomaar een voorbeeld van onderlinge en internationale verbondenheid op afstand: Waldorf 100 jaar in volle glorie!

Dank je wel Truus Warrink!

HvM

Periode Mineralogie in klas 6

De zesdeklasser moet zijn weg gaan vinden in de wereld.

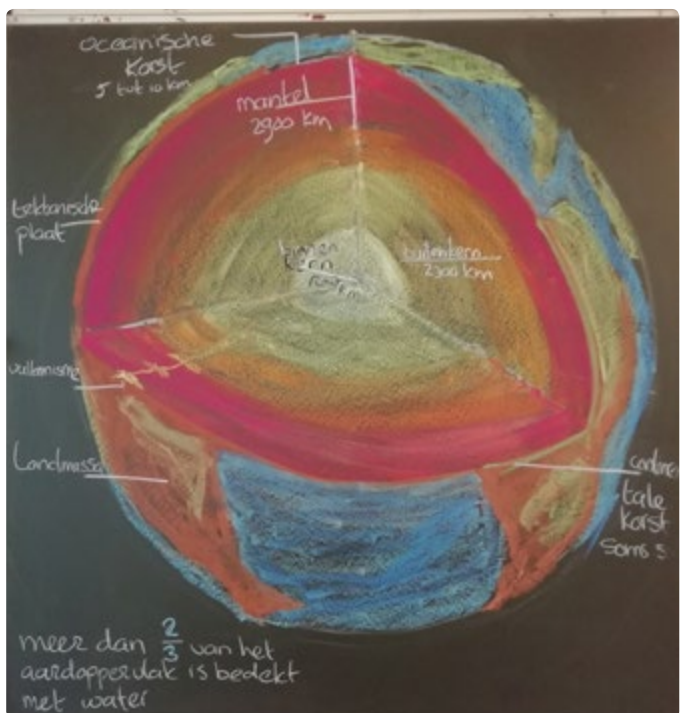
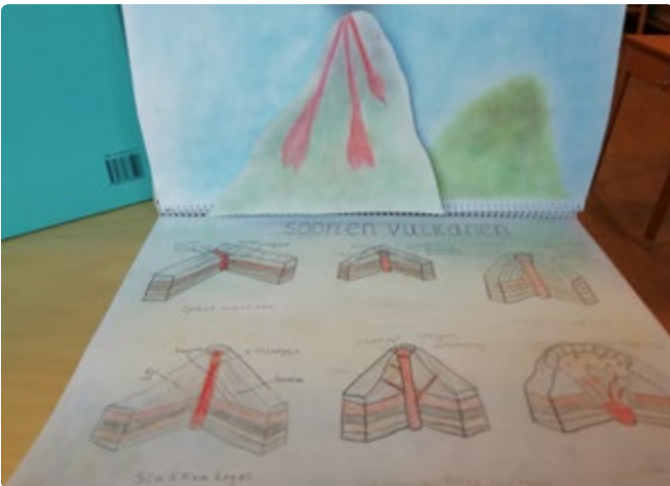
Vertelstof is de Romeinse geschiedenis, waar wetten, orde en regels de samenleving structureerden. In de klas worden de werelddelen behandeld, aansluitend bij de groter wordende wereld van de zesdeklasser.

De kinderen oefenen in exactheid met meetkunde. Bij natuurkunde oefenen zij in objectief waarnemen: geen verklaringen over oorzaken maar waarnemen! Het rekenen behandelt percentages en verhoudingen.

Taal wordt geanalyseerd met oefenen van zinsdelen en woordsoorten. Daarnaast is er aandacht voor de schoonheid van de taal door middel van poëzie en het leren van uitdrukkingvormen en verschillende stijlen.

Ook is er een periode mineralogie: na het leren kennen van het dieren en plantenrijk in de voorgaande jaren komt nu het natuurrijk van de stenen aan bod.

In deze periode mineralogie verwerken de leerlingen informatie in hun periode schriften en maken er 'pop up' tekeningen en illustraties bij...

“De want in de sneeuw...”

Een verkleedpartij aan de hand van een Russisch sprookje

Midden in de winter liep er een oude man door het bos en zijn hondje liep achter hem aan. En terwijl die twee daar zo wandelden viel er een want in de sneeuw. Een muisje tripte ernaartoe, glipte vlug naar binnen en riep:

“Dit is een prachtig huis voor mij!”

Al gauw stond er een kikker voor de deur, die vroeg: “Wie woont er in deze want?”

“Het muisje Haastje-snel! En wie ben jij?”

“Ik ben de kikker Hippelbeen. Mag ik bij je binnen komen?”

“Dat is goed. Spring maar naar binnen.”

Zo zaten de muis en de kikker heel gezellig met z’n tweeën in de want. Na een poosje kwam er een haasje voorbij. Die bleef voor de want staan en vroeg:

“Wie woont er in deze want?”

“Het muisje Haastje-snel en de kikker Hippelbeen.

En wie ben jij?”

“Ik ben het haasje Vlugtervoet en ik zou heel graag bij jullie in de want komen wonen.”

“Dat is goed, kom maar binnen.”

Nu woonden ze met z’n drieën in de want en hadden het er lekker warm.

Toen kwam er een vosje aangeslopen. “Wie woont er in deze want?”

“Het muisje Haastje-snel, de kikker Hippelbeen en het haasje Vlugtervoet.

En wie ben jij?”

“Ik ben het vosje Guldenvel. Laat mij ook binnen komen.”

Nu zaten ze met z’n viereën in de want en keken vandaar de wereld in. Plotseling kwam er een wolf aanzetten. Hij stond stil voor de want en vroeg:

“Wie woont er in deze want?”

“Het muisje Haastje-snel, de kikker Hippelbeen, het haasje Vlugtervoet en het vosje Guldenvel. En wie ben jij?”

“Ik ben de wolf Nimmerzat. Laat me er ook in.”

“Nou vooruit, dat moet dan maar.”

De wolf klom erbij en toen waren ze met z’n vijven. Maar toen kwam er uit het midden van het bos een everzwijn.

“Wie woont er in deze want?” knorde hij.

“Het muisje Haastje-snel, de kikker Hippelbeen, het haasje Vlugtervoet, het vosje Guldenvel en de wolf Nimmerzat. En wie ben jij?”

“Ik ben het everzwijn Platneus, ik zou hier ook graag wonen.”

Ja, ze wilden graag allemaal warm en gezellig in de want zitten. “O wee! Jij bent veel te dik! Jij kunt er vast niet meer bij!”

“Ach jawel! Ik zal al mijn best ervoor doen, vind het maar goed!”

“Nou probeer het dan maar. We willen je niet buiten laten staan.”

En toen zaten ze met z’n zessen in de want en ze hadden het heel benauwd.

Ze konden zich helemaal niet meer bewegen. Maar daar kraakte het in de takken en met lompe stappen kwam er een beer tevoorschijn. Luid, zodat men het door het bos hoorde schallen, brulde hij:

“Wie woont er in deze want?!”

“Het muisje Haastje-snel, de kikker Hippelbeen, het haasje Vlugtervoet, het vosje Guldenvel, de wolf Nimmerzat en het everzwijn Platneus. En wie ben jij?”

“Brom-brom-brom-brommm. Dat zijn er een heleboel. Ik ben de beer, meester Logvoet. Laat me er in.”

“We kunnen je niet binnenlaten, we hebben geen plaats.”

“Ga dan een beetje dichterbij elkaar zitten.”

“Goed, maar maak jij je dan een beetje kleiner.”

En warempel de beer perste zich ook nog naar binnen. Nu waren ze met z’n zevenen in de want en de want kraakte aan alle kanten, omdat hij zo vol was.

Intussen had de oude man gemerkt dat hij zijn want was verloren. Hij keerde om en begon te zoeken. Zijn hondje liep voor hem uit en snuffelde overal rond. Plotseling ontdekte het de want. Hij lag in de sneeuw en bewoog, alsof hij levend was. Het hondje begon te blaffen: “Waf-waf-waf!”

De zeven dieren in de want schrokken, sprongen vlug naar buiten en gingen er in het bos vandoor. Blij raapte de oude man de want op en wandelde naar huis.

Bron: Uitg. Christoffor: “Kan ik er ook nog bij?“, Loek Koopmans, Zeist 1996

Astrid Lindgren Memorial Award

© Illustrations: Börsen Berg, Ingrid Vang Nyman, Son Wiklund

Good literature gives the child a place in the world and the world a place in the child.

Astrid Lindgren

“Children’s right to culture”

*“Children need art and stories and poems and music as much as they need love and food and fresh air and play.”
 (“Kinderen hebben kunst en verhalen en gedichten en muziek net zo hard nodig als ze behoefte hebben aan liefde, eten, buitenlucht en spel”)*

“Kinderen hebben kunst, verhalen, gedichten en muziek net zo hard nodig als ze behoefte hebben aan liefde, eten, buitenlucht en spel. Wanneer je kinderen geen eten geeft wordt het effect (de schade) ervan snel zichtbaar. Wanneer je het kind geen buitenlucht en spel biedt, is het effect (de schade) ook waarneembaar, maar minder snel. Wanneer je het kind geen liefde geeft, kan dit onzichtbaar blijven voor vele jaren, maar is de schade permanent.

“Kinderen hebben kunst, verhalen, gedichten en muziek net zo hard nodig als ze behoefte hebben aan liefde, eten, buitenlucht en spel.”

Maar als je het kind niet ook voedt met kunst en verhalen en gedichten en muziek, dan is de schade niet zo makkelijk te zien. Toch is het is wel degelijk aanwezig. Hoewel hun lichamen gezond genoeg zijn; ze kunnen rennen, springen en zwemmen, goed eten en lekker lawaai maken, zoals kinderen altijd wel doen; mist er toch iets. Toch is het ook waar dat sommige mensen opgroeien terwijl ze nooit met enige vorm van kunst in aanraking zijn gekomen en volstrekt gelukkig zijn en een goed leven hebben zonder dat er in hun huis boeken of schilderijen te vinden zijn of dat ze geven om muziek.

Ja, dat kan ook. Ik ken zulke mensen. Ze zijn goede burens en betrouwbare burgers. Maar, anderen kunnen op een

bepaald punt in hun kindertijd of jeugd, of soms zelfs wanneer ze ouder zijn iets ervaren waar ze nooit van hadden durven dromen. Iets totaal onbekends; net zoals de achterkant van de maan.

Op een dag horen ze een stem op de radio die een gedicht voorleest, of ze rijden langs een huis waarvan door het openstaande raam flarden van een pianospel naar buiten stromen, of ze zien een poster of een bepaald schilderij bij iemand aan de muur, en plotseling worden ze geraakt. Zo geraakt dat ze er duizelig van kunnen zijn. Niets had hen hierop voor kunnen bereiden. Plotseling realiseren ze zich dat er een geweldig verlangen in hen huist, een zoet verlangen waarvan ze geen idee hadden dat dit zo sterk in hen sluimerde. Ze worden geconfronteerd met een scala aan ervaringen. Het brengt tranen in hun ogen, ze voelen zich verdrietig maar ook opgetogen door deze zo geheel nieuwe en wonderlijke ervaring en ze zijn geobsedeerd om meer te horen, te zien, te ervaren van wat hen zo heeft geraakt.

Innerlijk weten ze dat ze zich hiermee willen verbinden, net zoals een hongerig iemand zich helemaal richt op voedsel, zonder enige reserve. En zonder enig idee dat dit verlangen zo sterk in hen aanwezig was.

Bovenstaande geeft een goed beeld wat een kind doormaakt wat een behoefte heeft aan muziek, aan schilderijen, aan poëzie en daar toevallig mee in aanraking komt. Als dat niet gebeurd was, waren ze er nooit mee in aanraking gekomen en hadden ze waarschijnlijk hun hele leven in een staat van culturele ontbering geleefd. Zonder dit te weten.

“Plotseling realiseren ze zich dat er een geweldig verlangen in hen huist...”

Het effect van culturele ontbering is niet dramatisch of snel zichtbaar. Het is niet zo makkelijk waar te nemen. En, zoals ik al zei, sommige mensen, goede mensen, vriendelijke en behulpzame burgers, hebben hier helemaal geen weet van; ze leiden prima levens. Als alle boeken,

muziek en schilderijen plotsklaps zouden verdwijnen zouden ze er niets om geven; ze zouden het waarschijnlijk niet eens opmerken.

En toch bestaat deze honger, dit diepe verlangen bestaat wel degelijk in heel veel kinderen van deze wereld, zonder dat dit verlangen ooit wordt erkend en gevoed. Vele kinderen op deze wereld hongeren naar iets wat hun ziel voedt en ondersteunt op een manier waarop alleen de kunst in alle verscheidenheid dit kan.

Terecht hebben we afgesproken dat ieder kind het recht heeft op voedsel en onderdak, op onderwijs, op medische zorg, enzovoorts. Maar we moeten begrijpen dat ieder kind ook het recht heeft in aanraking te komen met cultuur. We moeten begrijpen dat zonder het aanbieden van verhalen, gedichten, schilderijen en muziek, onze kinderen worden uitgehongerd.

Geschreven door Philip Pullman (laureaat ALMA Award, 2005) ter gelegenheid van de 10e verjaardag van de Astrid Lindgren Memorial Award in 2012.

Vertaling: Helga van Muijen

The Astrid Lindgren Memorial Award (ALMA) is the world's largest award for children's and young adult literature. The award amounts to SEK 5 million and is given annually to a single laureate or to several. Authors, illustrators, oral storytellers and reading promoters are eligible for the award, which is designed to promote interest in children's and young adult literature. The UN Convention on the Rights of the Child is the foundation of our work. An expert jury selects the laureate(s) from candidates nominated by institutions and organizations all over the world. The Astrid Lindgren Memorial Award was founded by the Swedish government in 2002 and is administrated by the Swedish Arts Council.

De Schatkast

Wij zijn erg blij dat jullie, kinderen, ouders en verzorgers de Schatkast steeds beter weten te vinden!

Door inzet van ouders zijn wij nu open op de **maandag, woensdag en vrijdag** vanaf **13.00 uur**. Dus kom gerust snuffelen tussen de mooie potloden, waskrijtjes, cd's, euritmietjes, boeken bijenwas en andere mooie schatten.

Het wensenmandje

Voor kinderen die verjaardagwensen hebben uit de Schatkast is er een wensenmandje. De (bijna) jarige kan in het wensenmandje allemaal wensen uit de schatkast doen, zoals potloden, krijtjes, bijenwas, mooie stenen, gelukspoppetjes etc. Vriendjes en vriendinnetjes kunnen dan vanuit het wensenmandje een leuk cadeautje kopen!

Belangrijk om te weten is dat wij alleen contante betalingen accepteren, wij hebben **helaas geen pin** mogelijkheid.

Lijkt het jou ook leuk om te helpen in de Schatkast?

Stuur dan een emailtje naar Diana Meeder (dmeeder@gmail.com) wij kunnen extra hulp goed gebruiken.

Tot ziens bij de Schatkast!

Amrita, Cerise, Mariola, Leonie, Meinke, Hanneke, Nina en Diana

Redactie: Guido van der Vorst
Helga van Muijen

vrijemare@vrijeschool-almere.nl